

SZTUKA
W ZBIORACH
SPECJALNYCH BIBLIOTEKI
PEDAGOGICZNEJ
W OSTROŁĘCE

Opracowanie

Anita Bałas

Dział Zbiorów Specjalnych

w Ostrołęce

Spis treści:

1. Krótki wstęp..... 3
2. Biografie artystów..... 4-8
3. Poznajemy słynne dzieła..... 9-11
4. Sztuka poprzez epoki..... 12-13
5. Kilka słów o teorii..... 14
6. Architektura..... 15-16

Sztuka – część dorobku kulturowego cywilizacji, manifestująca się poprzez utwory, w tym dzieła artystyczne. Zdaniem niektórych, pojęcie sztuka jest niemożliwe do kompletnego określenia, albowiem jej granice są redefiniowane w sposób ciągły i w każdej chwili może pojawić się dzieło, które w arbitralnie przyjętej, domkniętej definicji się nie mieści. Sztuka spełnia rozmaite funkcje, m.in. estetyczne, społeczne, dydaktyczne, terapeutyczne, jednak nie stanowią one o jej istocie.¹

Biuletyn zawiera wykaz zbiorów multimedialnych dostępnych w Dziale Zbiorów Specjalnych Biblioteki Pedagogicznej w Ostrołęce dotyczących sztuki, a dokładniej szeroko rozumianych sztuk plastycznych. Wykaz pozostałych dziedzin sztuki znajdą Państwo w pozostałych biuletynach przygotowanych przez naszych pracowników.

¹ <https://pl.wikipedia.org/wiki/Sztuka>

BIOGRAFIE ARTYSTÓW

1. **Album Jana Matejki** [GF]. - Bochnia : Prowincjonalna Oficyna Wydawnicza. [2009]. **GF 56**

Zawiera: reprodukcje dzieł Jana Matejki oraz fotografie polichromii wykonanych według projektów Jana Matejki.

2. **Bracia Gierymscy** [GF] : malarze realizmu krytycznego. - Polska : Foto-Edytor, [1990]. **GF 9**

Materiały pomocnicze, teka z fotografiami.

3. **Dzieło arcydzieło, czyli język sztuki** [DVD] / przygotowanie programu Barbara Krzyżańska, Dariusz Pawelec, Krzysztof Suchodolski, Krzysztof Michalski [et al.]. - Łódź : Wytwórnia Pomocy Dydaktycznych, [2008]. **DVD 941**

Zawiera m.in.: Malarstwo na szkle **Jolanty Pęksowej**, Galeria rzeźby **Antoniego Rząsy**.

4. **Dziewczyna z perłą** [DVD] = Girl With a Pearl Earring / scenariusz Olivia Hetreed ; na podstawie powieści Tracy Chevalier ; reżyseria Peter Webber. - Warszawa : Agora, [2006]. **DVD 3543**

Film przenosi nas do miasta Delft w XVII wiecznej Holandii. W okres wojen katolików z protestantami, rozkwitu handlu i wielkich fortun, a przede wszystkim w epokę wielkich malarzy. 17 letnia Griet musi podjąć prace, by pomóc swojej rodzinie. Zostaje służącą w domu Johannes Vermeera. Griet od wielkiego malarza różni wiele, pozycja społeczna, prestiż, wykształcenie, wyznanie. Łączy ich natomiast artystyczna wrażliwość i wzajemna fascynacja. Vermeer wprowadza Griet w fascynujący świat malarstwa. Ta znajomość budzi sprzeciw wszystkich, począwszy od żony i najstarszej córki Vermeera, skończywszy na służbie. Na temat Vermeera i Griet zaczynają krążyć plotki, w powietrzu wisi wielki dramat.

5. **Galeria Malarstwa Polskiego** [DVD]. - Łódź : Wytwórnia Pomocy Dydaktycznych, [2008]. **DVD 949**

Zawiera: **Studium malarza S.** (Film poświęcony **Władysławowi Ślewińskiemu** - wybitnemu postimpresjoniście, który w malarstwie chciał wyrażać świat, a nie opowiadać o nim ; Pokazuje miejsca pobytu artysty, fragmenty jego listów i fotografie ; Opowiada o grupie malarskiej z Pont-Aven, wspomina spotkania Ślewińskiego ze Stanisławem Przybyszewskim, Augustem Strindbergiem, Janem Kasprowiczem, Tadeuszem Makowskim, Stanisławem Witkiewiczem i Witkacym ; Przede wszystkim zaś prezentuje jego prace) ; **Trójgłós o Beksińskim** (Twórczość Zdzisława Beksińskiego - polskiego malarza, rzeźbiarza, fotografika, rysownika i artysty posługującego się grafiką komputerową) ; **Piotr Michałowski** (Film w fabularyzowanej formie przedstawia życie Piotra Michałowskiego, głównego przedstawiciela romantyzmu i prekursora impresjonizmu w malarstwie polskim ; Ukazuje jego losy – i wytrwałą walkę o możliwość zrealizowania swego powołania, jakim było malarstwo - na tle skomplikowanej sytuacji politycznej Polski poróżbiorowej: poprzez powstanie listopadowe, rewolucyjny zryw Wiosny Ludów i upadek powstania w Krakowie w 1848 roku ; Realizator wykorzystał w filmie archiwalną ikonografię, przybliżającą widzowi ubiegłowieczne realia oraz rysunki, akwarele i obrazy olejne Michałowskiego) ; **Józef Mehoffer** (Portret Józefa Mehoffera - malarza okresu Młodej Polski, autora witraży i polichromii ; Malował obrazy symboliczne, pejzaże, liczne portrety ; Projektował także meble i dekoracje teatralne, uprawiał grafikę użytkową).

6. **Ikony 20 wieku** [DVD] = Icons / reżyseria Peter Sweasey, Elizabeth Dobson, Joe Myerscough, Julian Jones, Michael Ogden, David Vincent, Stephen Mizelas. - Warszawa : Best Film, 2019. **DVD 3932**

Ośmioodcinkowy serial przedstawiający portrety ludzi, którzy zmienili świat i brali czynny udział w tworzeniu rzeczywistości, w jakiej żyjemy.

7. **Impresjoniści** [DVD] / scenariusz Phil Grabsky, Tim Marlow, Ali Ray ; reżyseria Phil Grabsky, Ali Ray. - Łódź : Wytwórnia Pomocy Dydaktycznych, [2008]. **DVD 962**

Płyta zawiera: **Edouard Manet** 1832-1883 ; **Pierre-Auguste Renoir** 1841-1919 ; Paul Cezanne 1839-1906 ; **Paul Gauguin** 1848-1903.

8. **Impresjoniści** [DVD] / scenariusz Phil Grabsky, Tim Marlow, Ali Ray ; reżyseria Phil Grabsky, Ali Ray. - Łódź : Wytwórnia Pomocy Dydaktycznych, [2008]. **DVD 963**

Płyta zawiera: **Matisse** - dar szczęścia ; **Henri de Toulouse-Lautrec** 1864-1901 ; **Vincent van Gogh** 1853-1890 ; **Edgar Degas** 1834-1917.

9. **Leonardo da Vinci** [DVD] = Leonardo da Vinci: renaissance master / scenariusz Molly Thompson, Alan Goldberg ; reżyseria Molly Thompson. - Łódź : Wytwórnia Pomocy Dydaktycznych, 2008. **DVD 2679**

Opowieść o włoskim malarzu i teoretyku sztuki, rzeźbiarzu, architekcie, badaczu przyrody, filozofie i człowieku renesansu, którego dzieła do dziś należą do najcenniejszych i najświetniejszych na świecie.

10. **Malarstwo religijne** [DVD]. - Łódź : Wytwórnia Pomocy Dydaktycznych, [2008]. **DVD 952**

Zawiera: **Jerzy Nowosielski - Liturgia** (Film o sakralnej sztuce J. Nowosielskiego) ; **Jerzy Nowosielski - Retrospekcja** (Retrospektywne spojrzenie na życie i twórczość J. Nowosielskiego - malarza, teologa i filozofa, od ostatniej wystawy jego prac w Zachęcie (2003) do początków twórczości, gdy w czasie II wojny światowej trafił do klasztoru we Lwowie) ; **Golgota Jasnogórska Dudy Gracza** ; **Jerzy Nowosielski - Portret z lustrem** (Opowieść o ostatnim okresie twórczego życia J. Nowosielskiego ; Kondycja artysty, wloty i upadki ; Życie odbite w lustrze przyjaciół i wcześniejszych wywiadów telewizyjnych ; Ale jest także mowa o życiu w zapomnieniu i zwycięstwie sztuki nad bytem).

11. **Marina Abramović** [DVD] : artystka obecna = Marina Abramovic : The Artist Is Present / reżyseria Matthew Akers. - Warszawa : Stowarzyszenie Nowe Horyzonty, [2013]. **DVD 3703**

Film opowiada o życiu i artystycznych projektach supergwiazdy świata sztuki, Mariny Abramović.

12. **Maudie** [DVD] / scenariusz Sherry White ; reżyseria Aisling Walsh. - Warszawa : Agora ; Wrocław : Hagi Film, [2018]. **DVD 3498**

Scenariusz filmu został oparty na faktach z życia Maud Lewis (1903-1970), kanadyjskiej malarki-amatorki, której twórczość stała się bardzo popularna nie tylko w Kanadzie. Maud całe życie mieszkała w bardzo małym i nieprawdopodobnie skromnym domku, na obrzeżach miasteczka Marshalltown w Nowej Szkocji i od dziecka chorowała na reumatoidalne zapalenie stawów, przez co była traktowana jak niepełnosprawna zarówno fizycznie, jak i umysłowo.

13. **Michał Anioł Buonarroti** [DVD] / scenariusz Jon Wesslen, Lee Fulkerson ; reżyseria Adam Friedman, Monte Markham. - [S.l.] : Perpetual Motion Films Production, 1994. **ZCD 113**

Portret Michała Anioła - jednego z największych artystów świata.

14. **Opowieści w obrazach** [DVD] / scenariusz Waldemar Januszczak ; reżyseria James Bluemel. - Łódź : Wytwórnia Pomocy Dydaktycznych, [2008]. **DVD 966**

Zawiera filmy o życiu i twórczości słynnych malarzy oraz o niektórych tajemnicach i ciekawych historiach, związanych z ich dziełami: **Leonardo da Vinci** ; **Edouard Manet** ; **Jan van Eyck** i inni.

15. **Ostatnia rodzina** [DVD] / scenariusz Robert Bolesto ; reżyseria Jan P. Matuszyński. - Warszawa : Kino Świat, 2017. **DVD 3060**

Akcja filmu zaczyna się w 1977 roku, gdy Tomek Beksiński wprowadza się do swojego mieszkania. Jego rodzice mieszkają tuż obok, na tym samym osiedlu, przez co ich kontakty pozostają bardzo intensywne. Nadwrażliwa i niepokojąca osobowość Tomka powoduje, że matka - Zofia, wciąż martwi się o syna. W tym samym czasie **Zdzisław**

Beksiński próbuje całkowicie poświęcić się sztuce. Po pierwszej nieudanej próbie samobójczej Tomka Zdzisław i Zofia muszą podjąć walkę nie tylko o syna, ale także o przywrócenie kontroli nad swoim życiem. Gdy Zdzisław podpisuje umowę z mieszkającym we Francji marszandem Piotrem Dmochowskim, a Tomek rozpoczyna pracę w Polskim Radiu, wydaje się, że rodzina najgorsze kłopoty ma już za sobą. Jednak seria dziwnych, naznaczonych fatum wydarzeń, dopiero nadejdzie...

16. Pablo Picasso [DVD] / realizacja Ricardo Rodriguez. - Barcelona : California Producciones Videograficas, 1998. **ZCD 59**

Opowieść o jednym z najwybitniejszych twórców i autorytetów sztuki, artyście wyznaczającym kierunki rozwoju sztuki, w którego dziełach odbijają się dramatyczne losy Europy XX wieku.

17. Pasja życia [DVD] = Lust for Life / scenariusz Norman Corwin ; na podstawie powieści Irvinga Stone'a ; reżyseria Vincente Minnelli. - Warszawa : Warner Bros Poland, [2006]. **DVD 73**

Vincent van Gogh w młodości poczuł kapłańskie powołanie. Postanowił dzielić się słowem Pana, nieść pociechę najbardziej potrzebującym. Poszukał słuchaczy wśród ludności zamieszkującej najbiedniejsze rejony górnicze. Szybko zyskał szacunek i uznanie najuboższych, jednocześnie wzbudzając niechęć przełożonych. Wkrótce wokół niedosłego kaznodziei dochodzi do dużego zamieszania, Vincent powraca pod opiekuńcze skrzydła rodziny. Zaczyna malować. Przelewa na płótno dręczące go lęki i tęsknoty. Zakochuje się nieszczęśliwie w swej kuzynce Kay.

18. Potęga sztuki. Van Gogh, Turner, Picasso, Rothko [DVD] = Power of Art / scenariusz i prowadzenie Simon Schama ; reżyseria David Belton, Steven Condie, Carl Hindmarch. - Warszawa : Best Film, 2013. **DVD 3373**

Seria BBC "Potęga sztuki" jest poświęcona niezwykłym momentom w historii sztuki. Caravaggio, Bernini, Rembrandt, David, Van Gogh, Turner, Picasso, Rothko. Ośmiu niepokornych artystów w trudnym momencie życia. Osiem przełomowych arcydzieł. Osiem poruszających opowieści o sukcesie i porażce, które na zawsze zmieniły świat. Ten niezwykły dokument przedstawia widzom moment twórczy w równie sugestywny sposób jak romans, bitwę czy zbrodnię. Historie, przesycone emocjami, przybliżają do prawdy, której nie można odkryć podczas żadnej podróży kulturalnej. To sprawia, że oglądając tę serię otwieramy szeroko oczy ze zdumienia, a chwilami wręcz zamiera nam serce.

19. Potęga sztuki. Caravaggio, Bernini, Rembrandt, David [DVD] = Power of Art / scenariusz i prowadzenie Simon Schama ; reżyseria Carl Hindmarch, Clare Beavan, James Runcie. - Warszawa : Best Film, 2013. **DVD 3372**

Seria BBC "Potęga sztuki" jest poświęcona niezwykłym momentom w historii sztuki. Caravaggio, Bernini, Rembrandt, David, Van Gogh, Turner, Picasso, Rothko. Ośmiu niepokornych artystów w trudnym momencie życia. Osiem przełomowych arcydzieł. Osiem poruszających opowieści o sukcesie i porażce, które na zawsze zmieniły świat. Ten niezwykły dokument przedstawia widzom moment twórczy w równie sugestywny sposób jak romans, bitwę czy zbrodnię. Historie, przesycone emocjami, przybliżają do prawdy, której nie można odkryć podczas żadnej podróży kulturalnej. To sprawia, że oglądając tę serię otwieramy szeroko oczy ze zdumienia, a chwilami wręcz zamiera nam serce.

20. Potęga sztuki [DVD] / scenariusz i prowadzenie Simon Schama ; reżyseria i realizacja James Runcie, Clare Beavan, David Belton, Steven Condie. - Łódź : Wytwórnia Pomocy Dydaktycznych, [2008]. **DVD 965**

Zawiera: **Rembrandt ; Van Gogh ; Picasso.**

21. Powidoki [DVD] / scenariusz Andrzej Mularczyk ; reżyseria Andrzej Wajda. - Warszawa : Galapagos : Wydawnictwo Bauer, 2018. **DVD 3880**

Bohaterem filmu jest **Władysław Strzeмиński**, artysta, który nie poddał się socrealizmowi i doświadczył dramatycznych skutków swoich wyborów artystycznych. To film o tym jak socjalistyczna władza zniszczyła charyzmatycznego, niepokornego człowieka.

22. Ród Kossaków [GF] : ojcowie i dzieci. - Polska : Foto-Edytor, [1990]. **GF 15**

Materiały pomocnicze, taka z fotografiami.

23. Stanisław Wyspiański [GF] : dzieła malarskie. - Bochnia : Ziemia Bocheńska - Stowarzyszenie Rozwoju Regionu, [2007]. **GF 55**

12 tablic zawierających reprodukcje dzieł Stanisława Wyspiańskiego.

24. Sztuka polska [DVD]. - Łódź : Wytwórnia Pomocy Dydaktycznych, [2008]. **DVD 953**

Zawiera: In Articulo Mortis. **Alina Szapocznikow** 1926-1973 (Życie i twórczość Aliny Szapocznikow - polskiej rzeźbiarki i grafika) (48 min) ; Miedzioryt **Geta Stankiewicz**a ; Hommage a Beksinski (Impresja na temat twórczości **Beksińskiego**) ; próba interpretacji jego obrazów z tzw. okresu fantastycznego) ; **Wojtek Siudmak** (O swojej twórczości opowiada Wojciech Siudmak - polski malarz zaliczany do grona tzw. nowych surrealistów) ; Ona, Nikifor (Film próbuje ogarnąć fenomen, jakim był **Nikifor**, właściwie Epifaniusz Drowniak (1895-1968), malarz samouk, pochodzenia łemkowskiego (jeden z najwybitniejszych przedstawicieli sztuki naiwnej) - Twórcy dotarli do ludzi, którzy dobrze pamiętają malarza - Zapoznają nas z szeregiem anegdot, legend go dotyczących - Rozpoznamy w nich postaci i sytuacje znane z fabularnego obrazu "Mój Nikifor".

25. Sztuka polska XX w [DVD]. - Łódź : Wytwórnia Pomocy Dydaktycznych, [2008]. **DVD 954**

Zawiera: **Lebenstein** (Życie i twórczość Jana Lebensteina - polskiego malarza i grafika) ; **Kobro** (Twórczość Katarzyny Kobro - rzeźbiarki, jednej z najwybitniejszych w dwudziestolecu międzywojennym) ; **Trójgłos o Beksińskim** (Twórczość Zdzisława Beksińskiego - polskiego malarza, rzeźbiarza, fotografa, rysownika i artysty posługującego się grafiką komputerową) ; "Czesząca się" - **Władysław Ślewiński**.

26. Tajemnice Leonarda da Vinci [DVD] = Leonardo da Vinci / reżyseria Sarah Aspinall, Tim Dunn. - Warszawa : Best Film, 2006. **DVD 3904**

Leonardo da Vinci był jedną z najwybitniejszych postaci Renesansu., Mimo to wiemy o nim stosunkowo niewiele, a o jego życiu krąży wiele legend..., Leonardo artysta pozostawił nam „Mona Lisę” oraz „Ostatnią Wieczerzę”, jako naukowiec przeprowadzał sekcje zwłok i badał skamieliny, w roli inżyniera budował katedrę i zawracał bieg rzek., Podążmy zatem śladami Leonarda, odwiedzając malownicze miasta Włoch: Florencję, Wenecję, Mediolan i Rzym. Wirtualna rzeczywistość pozwoli nam dosłownie zajrzeć w głąb jego malarskich dzieł, poznamy również sekrety jego umiejętności, a z pomocą inżynierów NASA skonstruujemy nawet robota, zaprojektowanego przez mistrza 500 lat temu...

27. Twój Vincent [DVD] = Loving Vincent / scenariusz Dorota Kobiela, Hugh Welchman, Jacek Dehnel ; reżyseria Dorota Kobiela, Hugh Welchman. - Warszawa : Agora, 2018. **DVD 3499**

Fabula filmu opowiada burzliwe koleje losu artysty i jego tragiczną śmierć. Jest osnuta na kanwie jego obrazów, a narracja jest prowadzona przez znajomych malarza - postaci występujące na jego portretach. Film skupia się na tajemniczych okolicznościach śmierci Vincenta, syn jego przyjaciela - Armand Roulin próbuje dostarczyć list napisany przez van Gogha jego rodzinie, docierając do kolejnych znajomych malarza odkrywa historie kryjące się za jego śmiercią. Fakty z życia van Gogha zostały ustalone m.in. na podstawie 800 napisanych przez niego listów.

28. Wehikuł czasu [DVD] / scenariusz Halina Olczak-Moraczewska [et al.] ; reżyseria Mikołaj Haremski. - Łódź : Wytwórnia Pomocy Dydaktycznych, [2013]. **DVD 2127**

Płyta m.in.: Mały Wielki **Jan Matejko** (W programie wykorzystano fragm. filmu "Pasje Jana Matejki").

29. Vincent van Gogh [DVD]. – [S.l.] : Film Roos ; USA : A&E Television Networks, 1997. **ZCD 7**

Opowieść o malarzu z niepowtarzalnym talentem, oraz życiem pełnym pasji i skomplikowanych związków, którego dzieła niedocenione za życia, dopiero po śmierci uznano za wielkie i przełomowe.

30. Ze sztuką na ty[DVD]. - Łódź : Wytwórnia Pomocy Dydaktycznych, [2008]. **DVD 948**

Zawiera: **Spór o Matejkę**. cz.1 ; Portret sarmacki ; Spór o Matejkę. cz. 2 ; **Człowiek zwany Nikiforem** ; Widok z okna (Życie i twórczość **Jana Cybisa** - malarza, pedagoga i krytyka sztuki).

31. Ze sztuką na ty [DVD]. - Łódź : Wytwórnia Pomocy Dydaktycznych, [200?]. **DVD 1747**

Płyta zawiera filmy: **Twarze Witkacego** czyli Regulamin firmy portretowej ; **Stanisław Witkiewicz**.

POZNAJEMY SŁYNNNE DZIEŁA

1. **Dzieło arcydzieło, czyli język sztuki** [DVD] / przygotowanie programu Barbara Krzyżańska, Dariusz Pawelec, Krzysztof Suchodolski, Krzysztof Michalski [et al.]. - Łódź : Wytwórnia Pomocy Dydaktycznych, [2008]. **DVD 941**

Zawiera m.in.: **Mowa kamieni**, **Pomnik Adama Mickiewicza**, Słynne obrazy: **Jacek Malczewski - Melancholia** (symbole) ; Średniowiecze gotyckie, **Ołtarz Wita Stwosza**.

2. **Dzieło arcydzieło, czyli język sztuki** [DVD]. - Łódź : Wytwórnia Pomocy Dydaktycznych, [2008]. **DVD 943**

Zawiera m.in.: **Mowa kamieni**, **Pomnik Adama Mickiewicza**, Słynne obrazy: **Jacek Malczewski - Melancholia** (symbole) ; Arcydzieła. **Michał Wróbel "Sześciokrzydły serafin"** ; **Ilja Repin "Zaporożcy piszą list do sułtana tureckiego"**.

3. **Franciszka Starowieyskiego gawędy o sztuce** [DVD] / scenariusz i realizacja Władysław Jurkow. - Łódź : Wytwórnia Pomocy Dydaktycznych, [2008]. **DVD 940**

Zawiera: **Bajka o człowieku szczęśliwym**. Antoni Michałak ; **Święta Agnieszka**. Jacek Malczewski ; **Sąd Parysa**. Henryk Siemiradzki ; **Portret trumienny** - w czasach polskiego baroku ; **Bitwa pod Grunwaldem**. Jan Matejko. cz.1 ; Bitwa pod Grunwaldem. Jan Matejko. cz.2 ; **Piaskarze**. Antoni Gierymski ; **Sprawa u wójta**. Józef Chełmoński ; **Opętanie**. Wojciech Weiss ; **Krajobraz zimowy z rzeką**. Julian Fałat ; **Kopanie buraków**. Leon Wyczółkowski ; **Odbicie Jasyru**. Józef Brandt ; **Autobus**. Bronisław Linke ; Impresja, szkic, maniera ; Ecole de Paris - obrazy z kolekcji Wojciecha Fibaka ; Piotr Michałowski. Portrety ; **Panorama Raławicka**. cz.I ; Panorama Raławicka. cz.II.

4. **Galeria Malarstwa Polskiego** [DVD] / scenariusz i realizacja Jacek Piotrowski, Krzysztof Nowak. - Łódź : Wytwórnia Pomocy Dydaktycznych, [2008]. **DVD 950**

Zawiera: **Widok z okolic Morskiego Oka** - Wojciech Gerson ; **Młyn zimą o zachodzie** - Ferdynand Ruszczyc ; **Bretonka na progu domu** - Anna Bilińska ; **Muzykanci** - Tadeusz Makowski ; **Łokietek na wygnaniu wśród ludu** - Wojciech Gerson ; **Krajobraz z okolic Stryja** - Stanisław Dębicki ; **Dziwny ogród** - Józef Mehoffer.

5. **Galeria Malarstwa Polskiego** [DVD] / scenariusz i realizacja Jacek Piotrowski, Krzysztof Nowak. - Łódź : Wytwórnia Pomocy Dydaktycznych, [2008]. **DVD 951**

Zawiera: **Splószone konie** - Kazimierz Sichulski ; **W parku** - Józef Szermentowski ; **Ofiarowanie kura Bractwu Strzeleckiemu** - Władysław Łuszczkiewicz ; **Bretonka na progu domu** - Anna Bilińska ; **Kazimierz Odnowiciel wracający do Polski** - Wojciech Gerson ; **Krucjata dziecięca** - Witold Wojtkiewicz ; **Kawiarnia paryska w nocy** - Ludwik de Laveaux ; **Targ na jarzyny za Żelazną Bramą w Warszawie** - Józef Pankiewicz ; **Wyjazd na polowanie w Godollo**, 1887 - Wojciech Kossak ; **Krajobraz z ruinami zamku** - Franciszek Lampi ; **Lichwiarz** - Feliks Pęczarski ; **Wędrowni muzykanci** - Franciszek Streitt ; **Polonez Chopina** - Teofil Kwiatkowski ; **Kwaciarki** - Olga Boznańska ; **Hołd pruski** - Jan Matejko.

6. **Kalejdoskop arcydzieł** [DVD] / scenariusz Alain Jaubert, Phil Grabsky, Tim Marlow, Ali Ray ; realizacja Alain Jaubert ; reżyseria Phil Grabsky, Ali Ray. - Łódź : Wytwórnia Pomocy Dydaktycznych, [2008]. **DVD 959**

Zawiera: **Figury przemocy**, **Trzy postaci w pokoju**. Francis Bacon (1909-1992). Muzeum Sztuki Współczesnej ; **Miłość wśród fałd**, **Zasówka**. Jean Honore Fragonard (1732-1806) Muzeum Louvre, Paryż ; **Mocny odcień żółci**, **Pokój artysty**. Vincent van Gogh (1853-1890). Muzeum van Gogha w Amsterdamie, Muzeum d'Orsey w Paryżu ; **Utopia**,

oranż, zieleń i purpura, **Niedzielne popołudnie na wyspie Grande Jatte**. Georges Pierre Seurat (1859-1891). Instytut Sztuki w Chicago ; Impresjoniści. Claude Monet (1840-1926) ; Impresjoniści. Pierre-Auguste Renoir (1841-1919).

7. Kalejdoskop arcydzieł [DVD] / scenariusz i realizacja Alain Jaubert. - Łódź : Wytwórnia Pomocy Dydaktycznych, [2008] . DVD 960

Zawiera: Wizerunki wizerunków. **Ten Lizes**. Andy Warhol (1928-1987). Muzeum Sztuki Współczesnej w Paryżu, Centrum Pompidou ; Mimetyczna mimoza. **Pracownia z mimozą**. Pierre Bonnard (1867-1947). Muzeum Sztuki Współczesnej, Centrum Pompidou w Paryżu ; **Wycinanie kolorów**. La Tristesse du roi. Henri Matisse (1869-1954). Muzeum Sztuki Współczesnej, Centrum Pompidou, Paryż ; **Barwy chwili. Seria stawów z nenufarami**. Claude Monet (1840-1926) ; **Przemoczony motyw. Góra Sainte-Victoire**. Paul Cezanne (1839-1906) ; **Tajemne obrzędy. Wielkie malowidło z Willi z Misteriami. Pompeje, Italia 70 r. p.n.e.**

8. Kalejdoskop arcydzieł [DVD] / scenariusz Alain Jaubert ; realizacja Alain Jaubert, Jordi Call. - Łódź : Wytwórnia Pomocy Dydaktycznych, [2008]. DVD 958

Zawiera: **Portret Przyjaciela Dworzanina**. Portret Baldassare Castiglione. Raffaello Santi dit Raphael (1483-1520). Muzeum Louvre, Paryż ; **Barwy Męki, Ukrzyżowanie**. Pablo Picasso (1881-1973). Muzeum Picassa w Paryżu ; **Tajemne obrzędy. Wielkie malowidło z Willi z Misteriami. Pompeje, Italia 70 r. p.n.e.** ; **Letnie niedziele. Bal w Moulin de la Galette**. Pierre-Auguste Renoir (1841-1919). Muzeum d'Orsay w Paryżu ; **Apoteoza cielesności. Portrety Heleny Fourment**. Pierre-Paul Rubens (1577-1640) ; **Okruchy Wielkiej Sztuki. Straż Nocna**. Harmenszoon van Rijn Rembrandt (1606-1669) ; **Okruch Wielkiej Sztuki. Narodziny Wenus**. Sandro Botticelli (1445-1510).

9. Kalejdoskop arcydzieł [DVD] / scenariusz i realizacja Alain Jaubert. - Łódź : Wytwórnia Pomocy Dydaktycznych, [2008]. DVD 961

Zawiera: **Kobieta czytająca list, Czas**. Francisco de Goya y Lucientes (1746-1828). Muzeum Sztuki Lille ; **Groźba nad głowami, Fala**. Katsushika Hokusai (1760-1849). Muzeum Guimet i Biblioteka Narodowa w Paryżu ; **Zniewolone spojrzenie, łaźnia turecka**. Jean-Auguste Dominique Ingres (1780-1867). Muzeum Louvre w Paryżu ; **Kształty niewidzialnego, Żółty Czerwony Niebieski**. Vassily Kandinsky (1866-1944). Muzeum Sztuki Współczesnej Pompidou ; **Anioły i oprawcy, Tryptyk z życia świętego Mateusza**. Michelangelo Merisi zwany Caravaggio (1571-1610). Kaplica Contarelli w Saint-Louis de Francalis w Rzymie ; **Modelka z czarnym kotem, Olimpia**. Edouard Manet (1832-1883). Muzeum d'Orsay w Paryżu.

10. Opowieści siostry Wendy o malarstwie [DVD] / scenariusz Wendy Beckett. - Łódź : Wytwórnia Pomocy Dydaktycznych, [2008]. DVD 936

Zawiera: Pojawia się bohater (**freski Giotta, Duccio, Lorenzetti** i in. ; pojawienie się malarstwa olejnego, **analiza obrazów J.van Eyck'a, R.van der Weyden'a, Bosch'a** ; Epoka geniuszy (**analiza obrazów renesansu: Massaccio, Fra Angelico, Botticellego, Montegna, Leonarda da Vinci, Rafaela, Michała Anioła**) ; Namiętność i uniesienie (**obrazy Caravaggia, Carracci, Reni, Guercino, El Greco, Rubensa**) ; Złoty wiek w Niderlandach, Hiszpanii i Francji (**F.Hals, J.Vermeer, Rembrandt, Velazquez, N.Poussin, C.Lorrain**) ; Wrażenia (impresjoniści: **Manet, Monet, Renoir, Degas, Morisot, Cassat** ; postimpresjoniści: **Seurat, Gauguin, van Gogh**) ; Niekończąca się opowieść (**obrazy szkoły nowojorskiej, pop-artu, minimalizm i in.: Pollock, Kooning, Rothko, Warhol, Johns, Balthus, Bacon**).

11. Opowieści w obrazach [DVD] / scenariusz Waldemar Januszczak ; reżyseria James Bluemel. - Łódź : Wytwórnia Pomocy Dydaktycznych, [2008]. DVD 966

Zawiera: **Mona Lisa** Leonardo da Vinci ; **Śniadanie na trawie** Edouarda Maneta ; **Zaślubiny Arnolfinich** autorstwa Jana Van Eycka ; **Burza** Giorgione ; **Lekcja anatomii** Rembrandta ; **Portret Roberta Andrewsa z żoną** Thomasa Gainsborough ; **Narodziny Wenus** Botticellięgo.

12. Piękne cywilizacje [DVD] = Civilisations / reżyseria Tim Niel, Matthew Hill, Ashley Gething, Ian Lesse, Hugo MacGregor. - Warszawa : Best Film, 2019. DVD 3930

W filmie poznajemy wspaniałe arcydzieła światowego dziedzictwa - od majestatycznej świątyni Angkor Wat w Kambodży po zachwycającą Bazylikę Świętego Piotra w Watykanie, podziwiamy piękno bizantyjskich mozaik z Rawenny czy imponujące bogactwo wnętrza Błękitnego Meczetu w Stambule. Historia sztuki od zawsze była siłą napędową ludzkości. Zainspirowany prekursorską serią Kennetha Clarka serial, to epicka historia pasji i zmagania, wprowadzająca nowe pokolenia w tajemnice klasycznych dzieł tworzonych na wszystkich kontynentach. „Piękne cywilizacje” badają wizualną kulturę społeczeństw z całego świata, ukazując jej niezliczone skarby. Każdy odcinek poświęcony jest jednemu głównemu tematowi, dzięki któremu odkrywamy jak różne kultury wyrażały siebie na przestrzeni wieków.

13. Teologia ikon : malarstwo bizantyjskie ze szkoły kretańskiej. Cz. 1 [DVD] / reżyseria Alekos Aragonas. - Łódź : Wytwórnia Pomocy Dydaktycznych, [2008]. **DVD 964**

Ogólna charakterystyka i wystawa ikon bizantyjskich z XV i XVI wieku.

14. Warszawa i okolice - album widoków. - Bochnia : Prowincjonalna Oficyna Wydawnicza, [2009]. **GF 54**

Zawiera: 12 barwnych litografii i reprodukcji przedstawiających widoki XVIII i XIX - wiecznej Warszawy i najbliższych okolic.

SZTUKA POPRZEZ EPOKI

1. **20-lecie międzywojenne** [GF] : życie artystyczne. - Polska : Foto-Edytor, [1990]. **GF 1**

Teka z fotografiami.

2. **Dzieje kultury polskiej** [DVD]. - Łódź : Wytwórnia Pomocy Dydaktycznych, 2008. **DVD 3016**

Królestwo bez korony - wiek XIII - Za Krzywoustego i jego następców **sztuka romańska w Polsce**, osiągnęła szczyt. odniesieniu do tego okresu używa się nieraz określenia - romański renesans. Powstało wiele wspaniałych dzieł architektury i rzeźby.

3. **Dzieło arcydzieło, czyli język sztuki** [DVD] / przygotowanie programu Barbara Krzyżańska, Dariusz Pawelec, Dariusz Postuszny, Krzysztof Michalski [et al.]. - Łódź : Wytwórnia Pomocy Dydaktycznych, [2008]. **DVD 944**

Zawiera filmy przydatne w nauczaniu sztuk, m.in.: **Romanizm, Renesans, Barok ; Egipt, Grecja ; Rzym, Bizancjum ; Real-izm, Impresjonizm, Kubizm ; Dadaizm.**

4. **Dzieło arcydzieło, czyli język sztuki** [DVD] / przygotowanie programu Barbara Krzyżańska, Dariusz Pawelec, Krzysztof Suchodolski, Krzysztof Michalski [et al.]. - Łódź : Wytwórnia Pomocy Dydaktycznych, [2008]. **DVD 941**

Zawiera m.in.: **Romanizm, Renesans, Barok ; Egipt, Grecja ; Rzym, Bizancjum.**

5. **Dzieło arcydzieło, czyli język sztuki** [DVD]. - Łódź : Wytwórnia Pomocy Dydaktycznych, [2008]. **DVD 943**

Zawiera m.in.: **Egipt, Grecja ; Rzym, Upadek.**

6. **Historia 2** [DVD] / realizacja Mieczysław Wiesiołek, Leszek Skrzydło, Sylwester Kiełbiewski [et al.]. - Warszawa : Studio Filmów Edukacyjnych "Nauka", [2008]. **DVD 1152**

Zawiera: **Sztuka starożytnego Egiptu ; Sztuka Mezopotamii ; Grecja archaiczna ; Sztuka starożytnej Grecji ; Obrzędy starożytnej Grecji ; Architektura starożytnej Grecji ; Sztuka starożytnego Egiptu.**

7. **Historia 3** [DVD] / scenariusz i realizacja Stanisław Grabowski [et al.]. - Warszawa : Studio Filmów Edukacyjnych "Nauka", [2008]. **DVD 1153**

Płyty zawierają: Gotyk - architektura ; **Gotyk** - malarstwo, rzeźba, rzemiosło artystyczne ; Architektura klasycystyczna w Polsce.

8. **Pozytywizm** [GF] : epoka i jej twórcy. - Polska : Foto-Edytor, [1990]. **GF 7**

Teka ze zdjęciami.

9. **Sztuka przełomu XIX i XX w.** [DVD] / realizacja Irena Wollen [et al.]. - Łódź : Wytwórnia Pomocy Dydaktycznych, [2006]. **DVD 346**

Płyta zawiera: **Secesja ; Koniec wieku ; Fotografia - trzynastcie epizodów z życia Pabla Picassa ; Edouard Manet 1832-1883 ; Artysta i jego potwory.**

10. **Wielkie epoki sztuki europejskiej** [DVD] / realizacja Gaby Imhof-Weber. - Łódź : Wytwórnia Pomocy Dydaktycznych, [2006]. **DVD 343**

Niemiecki serial dokumentalny. Zawiera: **Sztuka starożytnych Greków ; Sztuka wczesnochrześcijańska i bizantyjska ; Sztuka romańska.**

11. Wielkie epoki sztuki europejskiej [DVD] / realizacja Gaby Imhof-Weber. - Łódź : Wytwórnia Pomocy Dydaktycznych, [2006]. DVD 344

Niemiecki serial dokumentalny. Zawiera: **Sztuka gotycka ; Sztuka renesansu ; Barok.**

12. Wielkie epoki sztuki europejskiej [DVD] / realizacja Gaby Imhof-Weber. - Łódź : Wytwórnia Pomocy Dydaktycznych, [2006]. DVD 345

Niemiecki serial dokumentalny. Zawiera: **Sztuka XX wieku - kierunki, mody, twórcy.**

13. Ze sztuką na ty [DVD] / realizacja Andrzej B. Czulda. - Łódź : Wytwórnia Pomocy Dydaktycznych, [2008]. DVD 947

Zawiera: **Krakowskie oblicza renesansu i manieryzmu ; Barok krakowski.**

14. Złota jesień krakowskiego średniowiecza [DVD] / realizacja Andrzej B. Czulda. - Łódź : Wytwórnia Pomocy Dydaktycznych, [2008]. DVD 946

Wędrowka po zabytkach **gotyckiego Krakowa.**

15. Z naszych dziejów [DVD] / scenariusz Jerzy Madeyski ; realizacja Irena Wollen. - Łódź : Wytwórnia Pomocy Dydaktycznych, [2007]. DVD 552

Płyta zawiera: **Renesans w Polsce ; Przemiany w kulturze XV wieku ; Kraków gotycki ; Barok w Krakowie ; Renesans w Krakowie ; Wieliczka - Żupy Solne.**

KILKA SŁÓW O TEORII

1. **Bliżej sztuki** [DVD] / scenariusz Hanna Terlecka, Giedymin Jabłoński ; realizacja Hanna Terlecka, Piotr Gliwiński. - Łódź : Wytwórnia Pomocy Dydaktycznych, [2008]. **DVD 956**

Zawiera: **Rysunek** (Film dla dzieci o różnych technikach rysunkowych: ołówek, węgiel, pastel).

2. **Bliżej sztuki** [DVD]. - Łódź : Wytwórnia Pomocy Dydaktycznych, [2008]. **DVD 957**

Zawiera m.in.: **Mowa obrazu** (Zajęcia studentów francuskiej Wyższej Szkoły Sztuk Dekoracyjnych z młodzieżą z paryskiego blokowiska nad obrazami otaczającej nas rzeczywistości ; Praca nad sobą i nad sposobem widzenia świata poprzez tworzenie fotomontażu, projektowanie znaczków, oraz tworzenie obrazów z przerobionych plakatów reklamowych z zastosowaniem różnych technik ; stosunek tekstu do obrazu).

3. **Dzieło arcydzieło, czyli język sztuki** [DVD] / przygotowanie programu Barbara Krzyżańska, Dariusz Pawelec, Dariusz Postuszny, Krzysztof Michalski [et al.]. - Łódź : Wytwórnia Pomocy Dydaktycznych, [2008]. **DVD 944**

Zawiera m.in.: **Co mówi plama? ; Jak malowano portrety?**

4. **Dzieło arcydzieło, czyli język sztuki** [DVD] / przygotowanie programu Barbara Krzyżańska, Dariusz Pawelec, Krzysztof Suchodolski, Krzysztof Michalski [et al.]. - Łódź : Wytwórnia Pomocy Dydaktycznych, [2008]. **DVD 941**

Zawiera m.in.: **Powtórka, Biel ; Pejzaż, Jak malowali impresjoniści ; Światło w sztuce.**

5. **Dzieło arcydzieło, czyli język sztuki** [DVD]. - Łódź : Wytwórnia Pomocy Dydaktycznych, [2008]. **DVD 943**

Zawiera m.in.: **Sztuki piękne. Motywy, Martwa natura jako przedmiot ; Martwa natura jako symbol ; Sztuki piękne. Motywy, Martwa natura jako pretekst.**

6. **Dzieło arcydzieło, czyli język sztuki** [DVD] / przygotowanie programu Barbara Krzyżańska, Dariusz Pawelec, Dariusz Postuszny, Krzysztof Michalski [et al.] ; opowiada Jerzy Madeyski. - Łódź : Wytwórnia Pomocy Dydaktycznych, [2008]. **DVD 945**

Zawiera filmy przydatne w nauczaniu sztuki: **Futuryzm ; Dadaizm ; Kubizm ; Surrealizm ; Jak malowali nadrealiści.**

ARCHITEKTURA

1. **Architektura** [Dokument elektroniczny] / program. Marcin Stachowski. - Gdańsk : Young Digital Poland, copyright 2006. **ZCD 202**

Elektroniczna encyklopedia, z serii Zabytki Kultury.

2. **Dzieło arcydzieło, czyli język sztuki** [DVD]. - Łódź : Wytwórnia Pomocy Dydaktycznych, [2008]. **DVD 943**

Zawiera m.in.: **Co "mówi" wewnątrz?, Wnętrze - dzieło sztuki, Dom - dzieło sztuki.**

3. **Historia 3** [DVD] / scenariusz i realizacja Stanisław Grabowski [et al.]. - Warszawa : Studio Filmów Edukacyjnych "Nauka", [2008]. **DVD 1153**

Płyty zawierają m.in.: **Świątynia Mariacka W Krakowie ; Skarby Katedry Gnieźnieńskiej.**

4. **Historia 17** [DVD] / scenariusz Marek Stokowski ; reżyseria Krzysztof Okupski, Marek Żak. - Warszawa : Studio Filmów Edukacyjnych "Nauka", [2008]. **DVD 1168**

Płyta zawiera film: Zamki Prus Krzyżackich (Zamki krzyżackie: Radzyń Chełmski, Gniew, Golub-Dobrzyń, Nidzica, Reszel, Olsztyn, Lidzbark Warmiński, Frombork, Malbork).

5. **Metropolie** [DVD]. - Łódź : Wytwórnia Pomocy Dydaktycznych, 2008. **DVD 3014**

Płyta zawiera: Rzymskie Koloseum ; Aleksandria - ośrodek nauki ; Persepolis - zaginione światy.

6. **Polski dom** [DVD] / scenariusz i reżyseria Mirosław Jasiński. - Łódź : Wytwórnia Pomocy Dydaktycznych, 2007. **DVD 1639**

Głównym tematem cyklu jest ukazanie w porządku chronologicznym przemian w budownictwie, wystroju wnętrz i zwyczajach mieszkalnych w Polsce. Procesy te ukazują także zmiany zachodzące w trybie życia ówczesnych Polaków. Polski dom interesuje autorów zwłaszcza poprzez pryzmat historii życia codziennego w poszczególnych epokach, w drugiej zaś kolejności - poprzez rozwój historii sztuki, architektury i wzornictwa. Kolejne odcinki omawiają ewolucję siedzib różnych warstw społecznych z naciskiem na cechy charakterystyczne dla polskiego budownictwa.

7. **Spacer po Krakowie** [DVD] / reżyseria Mirosław Starczewski. - Smardzowice : Instytut Vivere - Wytwórnia Filmów Dydaktycznych, 2012. **DVD 2802**

Kraków to miasto o ponadtysiącletniej historii, dawna stolica Polski. Spacerując po Krakowie dzieci zobaczą Barbakan, Bramę Floriańską, Drogę Królewską prowadzącą do Wzgórza Wawelskiego, na którym znajduje się Zamek Królewski. U jego podnóża legendarny smok „zionie ogniem”. Rynek Krakowski to jeden z trzech największych rynków w Europie. To właśnie tu z wieży Kościoła Mariackiego co godzinę rozbrzmiewa Hejnał Mariacki. A w Sukiennicach podobnie jak w średniowieczu kupcy sprzedają różne towary. Na rynku słyszymy także jak dawniej nie tylko gruchające gołębie ale również stukot końskich kopyt. Bo to tu właśnie konie ciągną piękne dorożki i powozy. Zwiedzając Kraków nie sposób nie zauważyć najstarszej w Polsce uczelni, którą jest Uniwersytet Jagielloński oraz wielu wiekowych kamienic, z których każda ma swoją odrębną historię. Miasto to przypomni nam, że to właśnie tutaj odbywały się znamienne wydarzenia historyczne takie jak Hołd Pruski i Insurekcja Kościuszkowska.

8. **Światowe dziedzictwo kultury** [DVD]. - Łódź : Wytwórnia Pomocy Dydaktycznych, [2008]. **DVD 930**

Zawiera: Szlak św. Jakuba. Pielgrzymka do Santiago de Compostela ; Belem - świadek potęgi Portugalii (Belem - przedmieścia w Lizbonie i tamtejsze zabytki) ; Wenecja i jej laguna (Historia, legenda i zabytki miasta) ; Pałac

Schonbrunn w Wiedniu ; Pałace Jodhpuru w Indiach ; Trier - najstarsze niemieckie miasto ; Fontainebleau - piękne źródło francuskich królów ; Damaszek - raj na pustyni.

9. Światowe dziedzictwo kultury [DVD]. - Łódź : Wytwórnia Pomocy Dydaktycznych, [2008]. DVD 932

Zawiera: Fontainebleau - piękne źródło francuskich królów ; Santo Domingo - miasto Krzysztofa Kolumba ; Cartagena - hiszpańska twierdza na Karaibach ; Stare miasto w Fezie - labirynt i raj ; Stare miasto w Hawanie ; Katedra w Akwizgranie - symbol władzy kościelnej i świeckiej ; Czeski Krumlov - klejnot nad Wełtawą ; Ferrara - siedziba muz i ośrodek władzy ; Bucharą - perła jedwabnego szlaku ; Isfahan - zwierciadło rajy ; Damaszek - raj na pustyni.

10. Światowe dziedzictwo kultury [DVD]. - Łódź : Wytwórnia Pomocy Dydaktycznych, [2008]. DVD 931

Zawiera: Wenecja i jej laguna ; Edynburg - stolica Szkocji ; Stare miasto w Strasburgu ; Muzeum tajemnic - Plac Czerwony (Plac Czerwony - scena licznych morderstw, intryg i tajemnic ; Wycieczka po pełnych tajemnic muzeach Placu Czerwonego, kryjących w sobie świadectwa mrocznej i burzliwej przeszłości Rosji).

11. Zabytki architektury w Polsce [GF]. - Polska : Foto-Edytor, [1990]. GF 6

Materiały pomocnicze, teka z fotografiami.

12. Z dziejów zamku [DVD] / scenariusz i realizacja Edmund Zbigniew Szaniawski. - Warszawa : Studio Filmów Edukacyjnych "Nauka", [2008]. DVD 1230

Montaż bogatych materiałów ikonograficznych, zgromadzonych w archiwach i muzeach, dotyczących dziejów Zamku Królewskiego w Warszawie i jego roli w dziejach kraju.